

PÉNZÜGYMINISZTERIUM

MAKROGAZDASÁGI ÉS KÖLTSÉGVETÉSI ELŐREJELZÉS 2018-2022

2018. december

ÖSSZEFOGLALÓ

A világgazdaság növekedési ciklusai az elmúlt időszakban érett szakaszba léptek, amelyet a bővülési ütemek mérséklődése is jelez. Emellett a fejlett országok jegybankjai a ciklikus pozícióval összhangban fokozatosan fordulnak el a huzamosan olcsó és bőséges forrásokat biztosító monetáris politikától. E változásban élenjáró FED megemelt dollárhozamainak hatására az év második felétől kibontakozóan egyes feltörekvő, fundamentumaikat tekintve sérülékeny ország jelentős tőkekivonást szenvedett el, amely nemcsak eszközáraikra, valutaárfolyamaikra volt negatív hatással, hanem reálgazdasági teljesítményeikre is. Bár ezen folyamatokkal párhuzamosan a hazai eszközárakban is érzékelhető volt némi romlás, az ország megerősített fundamentumainak köszönhetően a hatás tompított maradt. Mindezen tényezők alapján a hazai exportőrök változékony és egyben mérsékeltebb külső kereslettel szembesültek, amelyet ráadásul egyedi hatások, mint az új kibocsátási szabványra (WLTP) történő átállás nehézségei is súlyosbítottak.

Jóllehet a külső környezet kevésbé volt támogató, 2018 mégis kiemelkedően jó éve volt a magyar gazdaságnak, köszönhetően a belső növekedési motorok felpörgésének, amely az elmúlt időszakban megvalósított gazdaságpolitika eredménye. A 2017 óta dinamizálódó növekedési teljesítményben meghatározó szerepet játszik a 2016 novemberében a Kormány kezdeményezésére megkötött hatéves bérmegállapodásnak. A magyar gazdaság fejlődési pályája az elmúlt időszakban a 2016. decemberében publikált, a megállapodás várható növekedési hatásait is figyelembe vevő, fő számaiban azóta is változatlan előrejelzés szerint alakult. 2018-ban a magyar gazdaság teljesítménye azonban még e prognózishoz képest is kedvezőbb 4,6%-os lehet. A növekedés széles bázison nyugszik, minden szektor hozzájárul a kedvező teljesítményhez. A bővülés fenntarthatóságát a belső és külső egyensúlyi mutatók is megerősítik: a költségvetés GDP arányos hiánya stabilan 3% alatti, a háztartások megtakarítási rátája magas, az ország fizetési mérlege és finanszírozási képessége egyaránt pozitív.

Az idei évben a növekedés egyik fő hajtóerejét a beruházások képezik, köszönhetően a lakásépítéseket ösztönző Otthonteremtési Programnak, az államháztartás fejlesztéseinek, az uniós forrásfelhasználás fokozatos felfutásának, valamint a nagyvállalati kapacitásbővítéseknek. Ez utóbbira ösztönzően hatott a hatéves bérmegállapodás keretei között 2017-től 9%-ra csökkentett, az EU-ban legalacsonyabbnak számító hazai társasági adókulcs is. Másfelől a lakosság jövedelmi helyzetének tartós javulásával, valamint a kedvező munkaerőpiaci trendekkel párhuzamosan a fogyasztás is számottevően hozzájárul a növekedéshez. A termelési oldalon a legnagyobb mértékben – többek között az élénk belső keresletnek, turizmusnak, ingatlanpiacnak köszönhetően – a piaci szolgáltatások támogatják a növekedést, mindazonáltal a termelő ágazatok is jelentősen hozzájárulnak a bővüléshez. A mezőgazdaság teljesítménye az egyes növények termesztése szempontjából kedvezőtlen időjárás ellenére emelkedett. Miközben az ipar alágainak többsége idén is dinamikusan tudott bővülni, – az új károsanyag-kibocsátási normára való áttérés nehézségeihez és a dízelmotorok folytatódó térvesztéséhez köthetően – a járműipar és a gépgyártás visszaesése összességében mérsékelt ipari bővülést eredményezett. Az építőipar kiugró növekedése nagyrészt a fellendülő lakásépítések, valamint a hazai forrásokból és az uniós társfinanszírozásból megvalósuló infrastruktúra-fejlesztések együttes eredménye. Az imponáló növekedési folyamatokhoz jelentősen hozzájárul, hogy a versenyszféra erőteljes munkaerőkeresletének köszönhetően újabb rekordokat ért el a foglalkoztatás. A legfrissebb adatok szerint több mint 4,5 millióan dolgoznak Magyarországon, így a 2010-ben 10 év alatt elérendő célként kitűzött 1 millió új munkahelyből az elmúlt 8 év alatt már 823 ezer megvalósult. Ezzel párhuzamosan a munkanélküliségi ráta 3,7%-ra csökkent, amely a harmadik legalacsonyabb az Európai Unió tagállamai között.

A dinamikus bővüléssel párhuzamosan az infláció mérsékelt maradt, valamint a pénzügyi egyensúlyi folyamatok is kedvezőek. A külfölddel szembeni finanszírozási képesség az elmúlt évekhez hasonlóan nemzetközi összevetésben is kiemelkedő többletet mutat, amelynek köszönhetően a külső adósság folyamatosan csökken. Az államháztartás gazdálkodása továbbra is kiegyensúlyozott, amelynek következtében várhatóan még a költségvetési törvényben meghatározott egyenleghez képest is kedvezőbb pozícióban zárhatja az idei évet. Az államadósság is csökkenő pályán halad, amelynek eredményeképp a GDP-arányos adósságmutató 2,3 százalékpontos mérséklődéssel 71%-ra csökken. Szintén kedvező, hogy az állam finanszírozását tekintve a külföldiek szerepe, valamint ezzel párhuzamosan a devizakitettség is mérséklődik. A tartósan fegyelmezett költségvetési politikának és a gazdasági teljesítmény további erősödésének köszönhetően tovább javult Magyarország piaci megítélése. Ezt tükrözi egyrészt az országkockázati felár folytatódó mérséklődése, amely az adósságfinanszírozás feltételeire is kedvezően hat.

A költségvetést a Kormány úgy alakította ki, hogy támogassa a gazdasági növekedést és érvényesítse gazdaság- és társadalompolitikai prioritásait. Emellett a hiány továbbra is jóval a GDP 3%-a alatt marad és folytatódik az államadósság csökkenése, amelynek értéke az előrejelzési horizont végére 59,5%-ra mérséklődhet.

Az előrejelzési horizonton továbbra is 4% körüli ütemben bővíthet a magyar gazdaság, amelynek teljesítményét számos tényező alakítja. Egyfelől a belső növekedési motorok, mint például a bérfelzárkózás révén felpörgő fogyasztás, a folyamatban lévő nagyvállalati fejlesztések által létrejövő kapacitások, a dinamikus növekedési pálya folytatódását vetítik előre. Szintén a kedvező kilátásokat erősíti számos folyamatban lévő, illetve elmúlt időszakban bejelentett nagy volumenű fejlesztés – mint például a BMW debreceni vagy a Magyarországot európai akkumulátorgyártó nagyhatalommá előléptető Samsung SDI gödi, SK Innovation komáromi és GS Yuasa miskolci gyárai –, amelyek jellemzően hazánk exportkapacitását bővítik, így a korábbiaknál várhatóan mérsékeltebb külső keresletbővülés ellenére folytatódhat a kivitel térnyerése. Végezetül 2018-ban a Konvergencia Program pályájához képest – főként az építőipari kapacitások vártnál dinamikusabb bővüléséhez köthetően – gyorsabb növekedés valósult meg, így az e tényezőhöz az elkövetkező évekre társított növekedési hatás egy része már 2018-ban teljesülhetett.

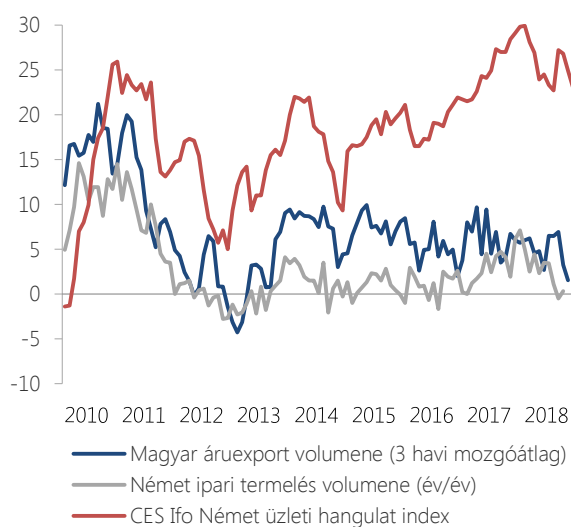
A várható konjunktúrafolyamatok alakulását azonban a szokásosnál is nagyobb bizonytalanság övezi. A világgazdaságba mélyen integrált országgént a lendületes növekedéshez egyfelől a külső kereslet által biztosított exportbővülés is elengedhetetlen. Emellett a globális járműipart érő kihívások (rövid távon a WLTP-re történő átállás, a dízelmotorok visszaszorulása, hosszabb távon az elektromos hajtás és az önvezető rendszerek elterjedése) fokozottan hatnak a hazai folyamatokra. Másfelől a stabil 4%-os növekedés feltétele az is, hogy a magyar gazdaság folytassa a tőkeintenzív, magas hozzáadott értéket előállító, mindinkább innovatív termelésre való átállást, tovább erősödjön hazánk versenyképessége, valamint az, hogy kiaknázásra kerüljenek a humántőkében rejlő tartalékok.

1. MAKROGAZDASÁGI FOLYAMATOK ÉS ELŐREJELZÉS

1.1 KÜLSŐ KÖRNYEZET

A világgazdaság növekedési ciklusai az elmúlt időszakban érett szakaszba léptek, amelyet a bővülési ütemek mérséklődése is jelez. Előretekintve tehát az eddig kedvező külső környezet támogató hatása mérséklődhet. Az üzleti bizalmi indikátorok az idei év második felében már visszafogottabb hangulatot tükröznek (1. ábra). A reálgazdasági fundamentumok mellett a finanszírozási kondíciók is egyre kevésbé támogatják a világgazdaság növekedését, ugyanis a várakozások szerint a jegybankok folytatják monetáris politikájuk normalizálását.

1. ábra: A német CESifo index és a magyar áru kivitel alakulása

Forrás: KSH, CESifo, Eurostat

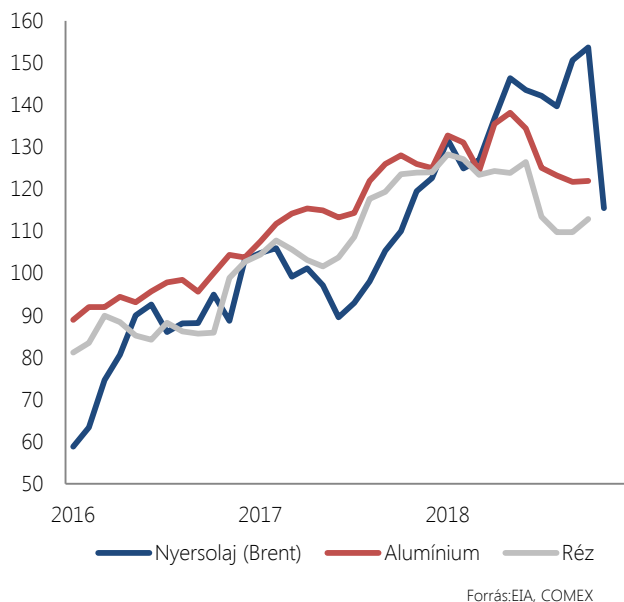
A fejlett országokat tekintve az Egyesült Államok esetében az alapvető folyamatok érdemben nem változtak. 2018-ban és 2019-ben erőteljes lehet a gazdasági növekedés, ugyanakkor a fiskális csomag kifutásával párhuzamosan ezt követően lassulás következhet, ami a világgazdaság egészét negatívan érinti. Hasonlóan kedvezőtlen forgatókönyvet képez, ha a protekcionista törekvések nyomán vámháború bontakozna ki a világkereskedelem meghatározó szereplői között.

Az euróövezet a tavalyi, tíz éve nem látott magas dinamika után az idei évben alacsonyabb növekedést ért el. A valutaövezet bővülését főként a belső kereslet támogatta, azon belül immár nem csupán a fogyasztás, hanem a beruházások hozzájárulása is jelentős mértékű volt. Ugyanakkor kedvezőtlenül hatottak az euróövezet gazdaságának teljesítményére az emelkedő nyersanyagárak, valamint a WLTP szabványra történő átállás, amely jelentősen visszafogta a járműipari termelést. Továbbá bár az Egyesült Államok protekcionista gazdaságpolitikájának elsődleges célpontja Kína, ugyanakkor a gépjárművek esetleges bevezetése Európát is – különösen hazánkat – negatívan érintheti. Az Unió fejlett országaiban emellett gazdaságpolitikai tényezők is közrejátszanak az üzleti hangulat kedvezőtlené válásában, miközben egyes déli államok adósságának fenntarthatósága is újra napirendre került. Ezen felül a két és fél éve kétséges kimenetelű brit kilépés ügye továbbra is bizonytalansági faktor.

A feltörekvő országok közül kiemelt kockázatként jelentkezik a kínai növekedés fenntarthatósága. A világ második legnagyobb gazdaságában évek óta megoldatlan probléma a pénzügyi rendszer magas hitelállománya, illetve egyre több jel utal az ingatlanszektor túlfűtöttségére. Emellett a növekedési ütemet egyéb strukturális tényezők, mint például a társadalom gyors elöregedése is lassíthatják. További kockázatot jelentenek a volatilisá vált áru piacok. Az olajár, valamint a nyersanyagárak 2018 első felében folytatták trendszerű növekedésüket, ugyanakkor az év végére a nyersanyagárak számottevően csökkentek, amelyek a következő évben ármérséklő hatást fejtenek ki (2. ábra). A nyersanyagárak aktuális árszintje alapvetően támogathatja az azokat importáló, jellemzően európai országok növekedését, azonban ezzel párhuzamosan az olajexportőrök gazdaságainak teljesítményét mérsékelheti. Emellett a volatilitás világszerte volatilitás óvatosságra intheti a vállalatokat, amelyek beruházásaik elhalasztásával mind rövid,

mind középtávon ronthatják a növekedési kilátásokat.

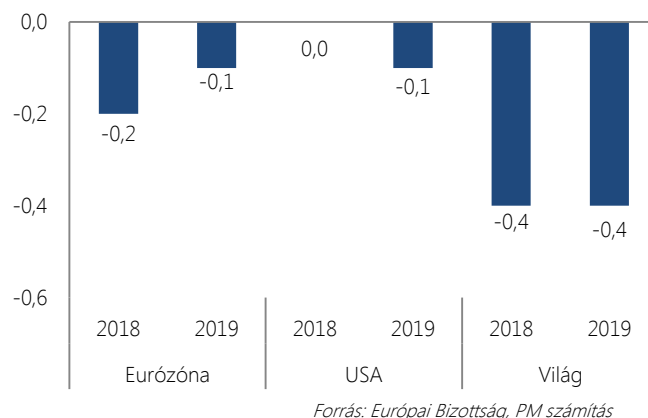
2. ábra: Az olajár, az alumínium és a réz árának alakulása
(2015. évi átlag=100)

A globális növekedési kilátásokat a pénzügyi piacok felől is kockázatok övezik. Egyrészt kockázatként azonosítható az eszközárak elmúlt időszaki, a pénzpiac által indukált felfújódásának esetleges korrekciója. Másrészt bár Magyarország kiváló külső egyensúlyi pozíciójának köszönhetően relatíve védett a fejlett országok monetáris szigorítása által indukált tőkekivonások hatásaival szemben, azonban az érintett feltörekvő országok lassulása indirekt módon negatívan hathat a magyar növekedésre is.

A tényezők eredőjeként elmondható, hogy a világgazdaság növekedése nemcsak hogy érett szakaszába lépett, de a legfrissebb indikátorok alapján túljutott a jelenlegi üzleti ciklus csúcspontján, illetve a kockázatok is többnyire a kedvezőtlen fejlemények bekövetkezése felé mutatnak. Ehhez hasonló értékelésből kiindulva több nemzetközi szervezet lefelé módosította korábbi – magyar kivétel szempontjából fontos partnerországok – növekedési prognózisait (3. ábra). Mindezen tényezők alapján a hazai exportőrök mérsékeltebb ütemben bővülő külső kereslettel szembesülhetnek.

2. ábra: Az Európai Bizottság előrejelzésének változása
(A 2018. tavaszi és őszi előrejelzések különbsége, százalékpont)

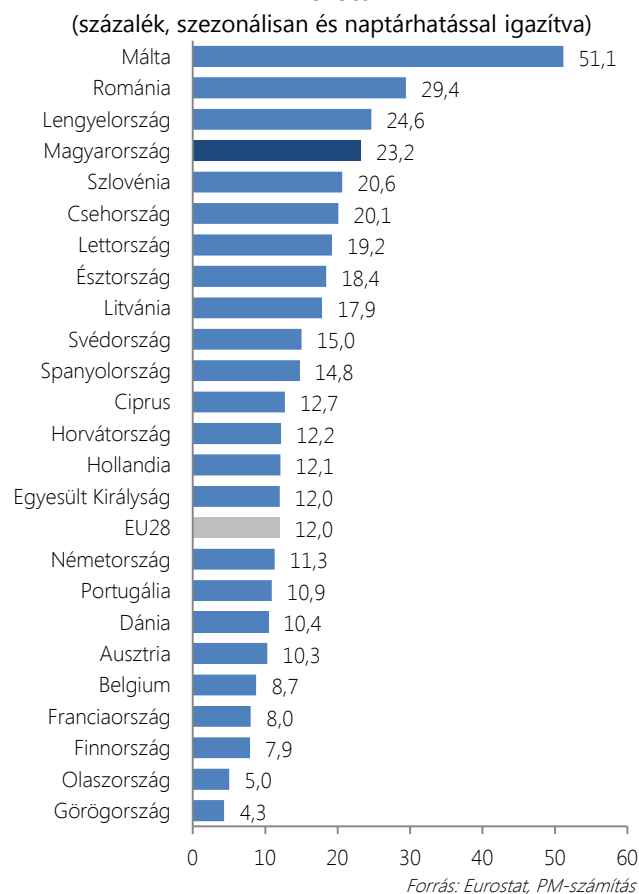

1.2 MAKROGAZDASÁGI HELYZETKÉP

GDP és tételeinek alakulása

A 2013-as növekedési fordulatot követően hazánk GDP-je dinamikusan bővült. Az aktuális folyamatok alapján még magasabb növekedési fokozatba kapcsolt a magyar gazdaság: a tavalyi 4% feletti bővülést követően 4,9%-kal emelkedett a bruttó hazai termék szezonális- és naptárhatással igazítva 2018 első három negyedévében, ezen belül a legfrissebb, harmadik negyedéves adat 5,2%-os ütemet mutat.

4. ábra: GDP-növekedés 2013 és 2018 III. negyedéve között

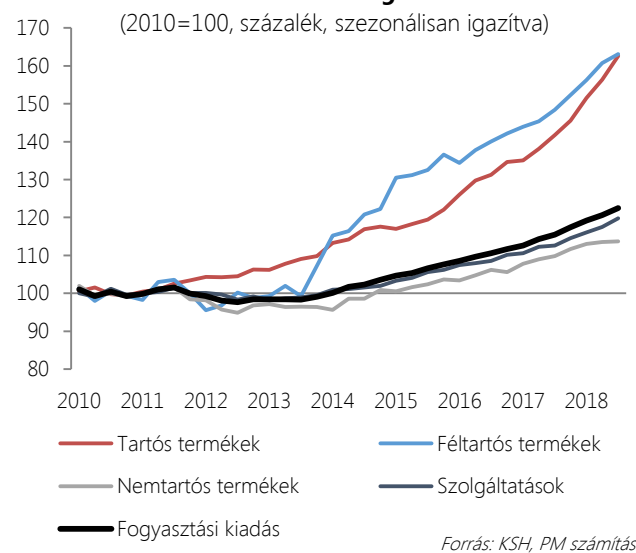

Nemzetközi összehasonlításban hazánk növekedése több mint kétszerese volt az uniós átlagnak, így folytatódott a magyar gazdaság felzárkózása az EU átlagához. Azonban nemcsak az idei év, hanem az elmúlt öt év 23,2%-os összesített növekedési teljesítménye is kiemelkedő, amellyel a magyar gazdaság az uniós rangsorban a negyedik helyet érte el (4. ábra).

A GDP összetevőinek alakulását tekintve megállapítható, hogy a fogyasztás a GDP növekedésének hozzávetőlegesen a felét adta az elmúlt negyedévekben. Ehhez hozzájárult, hogy a hatéves bér- és adómegállapodás eredményeként kétszámjegyű mértékben növekedtek a bérek, valamint a foglalkoztatás meghaladta a 4,5 millió főt.

Egyfelől az erős fogyasztói bizalmat, másfelől az emelkedő jövedelmek hatását jelzi, hogy a hazai fogyasztásbővülés egyre nagyobb hányada a tartós- és féltartós termékek vásárlásához köthető (5. ábra). Mindazonáltal a háztartásokra továbbra is a magas megtakarítási hajlandóság jellemző, ami további növekedési potenciált jelent az elkövetkező évekre vonatkozóan.

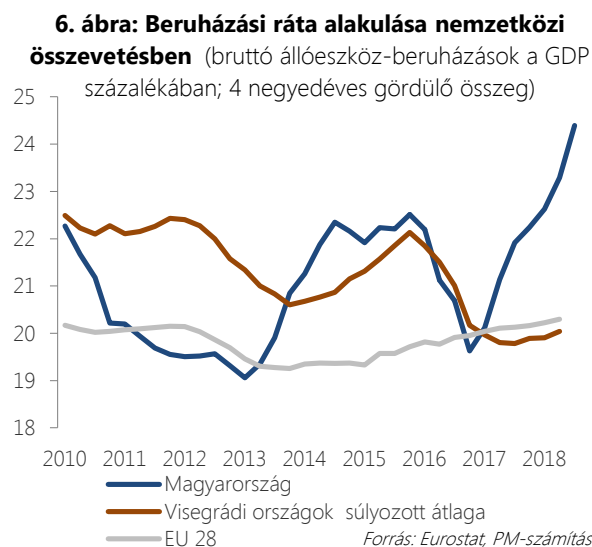
5. ábra: A hazai fogyasztási kiadás alakulása a termékek tartóssága szerint

A kedvező munkapiaci trendek fennmaradásával, illetve a bérek további emelkedésével párhuzamosan tovább bővül a háztartások jövedelme. Emellett a háztartások vásárlóerejének növekedését támogatják a kormányzati intézkedések is, úgymint a kétgyermekes családi adókedvezmény fokozatos emelése, a közsféra egyes rétegeit célzó béremelések, valamint a demográfiai csomag. Mindezek eredményeképp a következő években várhatóan tovább folytatódik a

háztartások fogyasztásának dinamikus bővülése, és ezzel párhuzamosan az óvatossági megfontolások enyhülése, amelyet a szektor hitelfelvételének emelkedése is alátámaszt.

2018 első három negyedéve során már több mint 7 500 milliárd forint értékű fejlesztés valósult meg Magyarországon, így a beruházási aktivitás 17,5%-kal haladta meg az előző évet. Ehhez a kiugró bővüléshez mindhárom szektor teljesítménye egyaránt hozzájárult, amelynek eredményeként 2018 harmadik negyedévében hazánk beruházási rátája már megközelítette a 25%-ot, így számottevően meghaladja mind a Visegrádi országok, mind az Európai Unió átlagos rátáját (6. ábra).

A beruházások növekedése több szempontból is kiegyensúlyozottnak tekinthető: egyfelől, a bővüléshez mindhárom szektor teljesítménye egyaránt hozzájárult, másfelől az építési és a – termelési kapacitásokat közvetlenül növelő – gép jellegű fejlesztések emelkedésében is kétszámjegyű dinamikát regisztráltak. A nemzetgazdasági ágak csaknem mindegyikét érintő bővülés nemcsak az idei évre nézve, hanem középtávon is megerősíti a kedvező gazdasági kilátásokat, ugyanis a fejlesztések a kapacitások kiépülése után, a termelés beindulásával ismételtelen lökést adnak a konjunktúra-folyamatoknak.

Az elmúlt időszak lendületes felívelésében egyfelől jelentős szerepet játszottak a versenyszektor fejlesztései, ugyanis a kapacitásbővítéseket

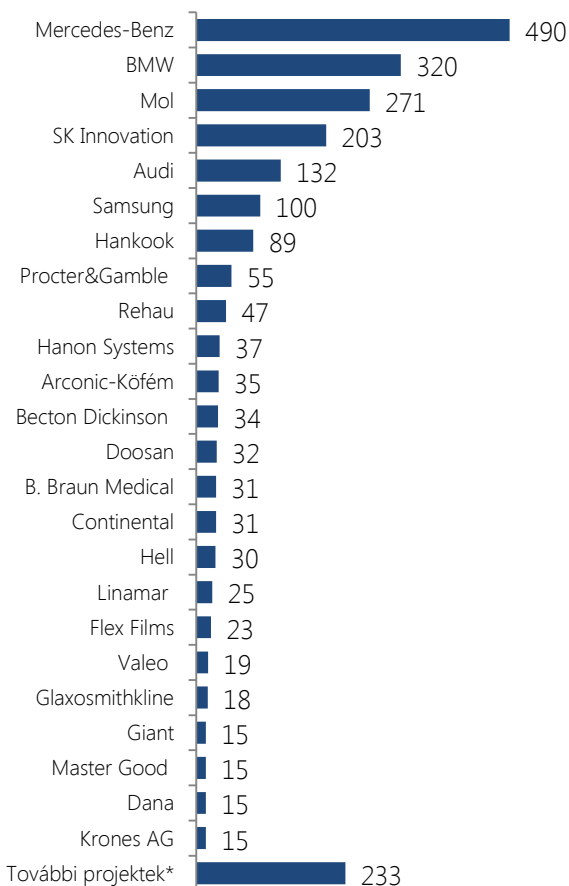
számottevően támogatja a 2017-től 9%-ra csökkentett társasági adókulcs is, amely EU-szerte a legalacsonyabbnak számít, és egyben előretétele is erősíti Magyarország tőkevonzó képességét. Másrészt a háztartások beruházási aktivitása is tovább élénkült a stabilan alacsony kamatkörnyezet, a lakosság foglalkoztatási és jövedelmi helyzetének tartós javulása, valamint a Családi Otthonteremtési Kedvezmény által biztosított kormányzati támogatások eredményeként. Ezt alátámasztja, hogy a tavalyi év során 44%-kal bővültek a lakásépítések, amelyet 2018 első három negyedévében további 28%-os emelkedés követett. Harmadrészt pedig a 2014-2020-as uniós forrásokhoz kapcsolódó, illetve hazai költségvetési forrásból megvalósuló állami fejlesztések felfutása szintén meghatározó szerepet játszott a bővülésben, amelynek eredményeként 2018 első felében nominálisan 24%-kal emelkedtek az állami beruházások.

A beruházások erős növekedési dinamikája folytatódik majd az év hátralévő részében is, amelyet a privát és az állami szektor fejlesztései egyaránt támogatnak. A nagyvállalatok tekintetében az elmúlt időszakban bejelentett számos nagy volumenű fejlesztés – mint például a BMW vagy a Magyarországot európai akkumulátorgyártó nagyhatalommá előléptető Samsung SDI gödi, az SK Innovation komáromi és a GS Yuasa miskolci gyárainak – fokozatos felfutása várható (7. ábra). A kis- és középvállalkozások beruházási aktivitását az alacsony hozamkörnyezet és a kedvező üzleti klíma mellett a gazdaságfejlesztésre becsatornázott uniós források felgyorsított allokálása is támogatja. Előretételezve a háztartások beruházásait illetően, az átadott lakások száma várhatóan 2019-ben tovább fog erősödni, ugyanis az elmúlt 2-3 évben tömegesen megkezdett építkezések jelentős része még nem jutott el a befejezésig. Kiemelendő, hogy – a kedvezményes lakásáfa alkalmazását érintő kormányzati döntés hatására – a kapacitáskorlátokkal szembesülő építőipari vállalkozások a már építési engedéllyel rendelkező lakásberuházásaikat 2023 végéig 5%-os áfakulccsal értékesíthetik, így a lakásépítések növekedési hozzájárulása időben elnyújtottabban érvényesülhet. Az állami beruházások dinamikáját az előrejelzési horizonton is számottevően meghatározza a 2014-2020-as uniós költségvetési

ciklus forrásainak allokálása. Mivel az eddig allokkált transferek jelentős részben előleg-kifizetések voltak, az uniós forrásokból megvalósuló projektek az elkövetkező időszakban is érdemben erősítik a beruházási teljesítményt.

7. ábra: Elmúlt időszakban bejelentett nagy volumenű beruházások (milliárd forint)

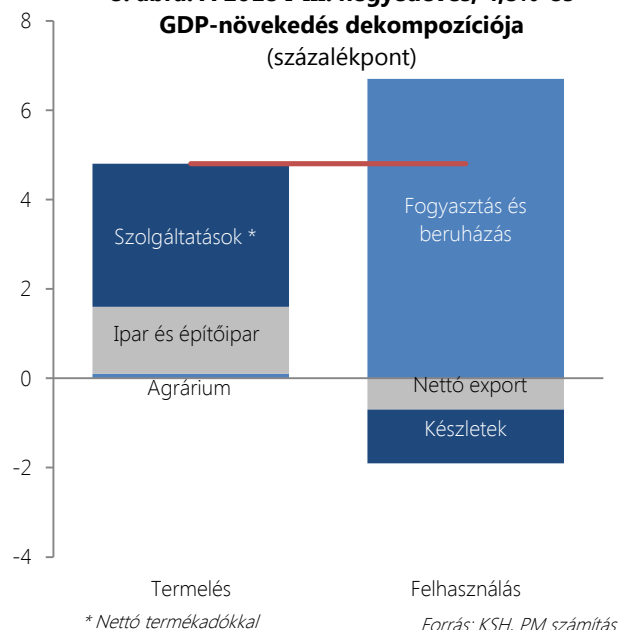
*Bosch (14), Erbslöh (14), Hunent (13), Mondri (13), AVL (13), Alföldi Tej (12), Siemens (10), Le Bélier (10), ECM-Clean (10), GS Yuasa (9), Linamar (9), CooperVision (8), Árklub Kft. (8), Egis (7), Leier Hungária (7), SAPA Profiles (7), Sanmina (7), Ravaber (6), Qualitative Production (6), Bourgogne Gastronomie (6), Itron (6), Csaba Metál (6), Evosoft (5), Teva (5), ADA (5), Magnus Aircraft (5), Vestfrost (4), Ten Pao (4), Zalaco Sütőipar (4)

Forrás: HIPA, Sajtóinformációk

Magyarország külkereskedelmét illetően 5,4%-kal emelkedett hazánk áru- és szolgáltatásexportja az idei első három negyedév során. Előretekintve a beruházások kétszámjegyű növekedése is a kivitel folytatódó bővülését vetíti előre, így biztosítva azt, hogy továbbra is magas maradjon hazánk külkereskedelmi többlete. Emellett a hatéves adó- és bérmegállapodás részeként megvalósuló társaságiadókulcs-csökkentés hosszabb távon is ösztönzi az exportkapacitások bővítését. Az elmúlt

időszak erős belföldi keresletének következtében az áru- és szolgáltatásimport 6,8%-kal bővült az első három negyedév során. Mindezek eredőjeként a nettó export hozzájárulása a GDP-növekedéshez idén negatív tartományban marad. A külkereskedelmi többlet mérséklődött, ugyanakkor a szolgáltatásoknak köszönhetően nemzetközi összevetésben továbbra is magas maradt.

8. ábra: A 2018 I-III. negyedéves, 4,8%-os GDP-növekedés dekompozíciója (százalékpont)

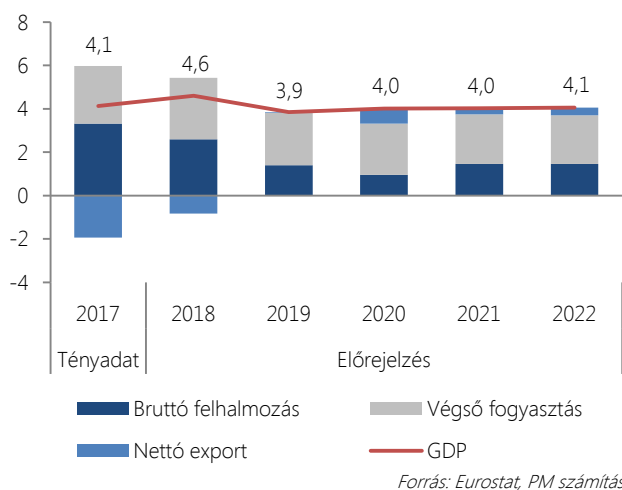

A termelési oldali folyamatokat tekintve megállapítható, hogy a belső kereslet kiemelkedően magas bővülésével párhuzamosan a piaci szolgáltatások teljesítménye is tovább erősödött: 2018-ban a növekedés több mint felét generálták (8. ábra). Ennek hátterében egyfelől a hatéves bér- és adómegállapodás keresletélénkítő hatása áll, ami többletjövedelmet eredményezett nemcsak a háztartások, hanem a versenyszféra számára is, így a jövedelemoldal kiegyensúlyozott volt. Ezt jól tükrözi, hogy nemcsak a bruttó bértömeg emelkedett jelentős – 10% feletti – mértékben, hanem a versenyszektor profitja (bruttó működési eredménye) is a közelmúltbeli fokozatos gyorsulást követve 8%-kal nőtt a harmadik negyedévben. Másfelől az építőipar bővült jelentősen, közel 25%-kal, amelyhez az otthonteremtési támogatások által eredményezett ingatlanpiaci fordulat, az államháztartás és a vállalatok fejlesztései egyaránt hozzájárultak. Az ipari termelés növekedési üteme lassult, amelyet a járműgyártás WLTP szabványra történő átálláshoz, valamint az ágazatot érintő kapacitáskorlátokhoz kapcsolódó

visszafogott termelése magyaráz. Az agrárium – főleg a kedvező kukoricatermésnek köszönhetően – bővült 2018-ban.

Előretekintve a növekedés ütemét számos tényező alakítja. A rendelkezésre álló ágazati statisztikák összességében kedvező képet mutatnak 2018 végére vonatkozóan, így idén 4,6%-kal bővíthet hazánk GDP-je. Részben a külső konjunktúrát övező kockázatok erősödése, részben a kapacitáskorlátok és a 2018-as – várakozások feletti – növekedés bázishatása miatt 2019-ben lassabb lehet a bővülés mértéke az áprilisi prognózishoz képest. Mindazonáltal a hatéves bér- és adómegállapodás tartós növekedésserkentő hatásával és a termelőkapacitás-bővítésekkel – köztük a már bejelentett nagy volumenű fejlesztésekkel – párhuzamosan, összességében továbbra is dinamikus növekedési pálya várható, feltételezve, hogy egyfelől a külső kereslet alakulásában nem következik be számottevő romlás, másfelől hogy folytatódik a magyar gazdaság tőkeintenzív, magas hozzáadott értékű előállító, mindinkább innovatív termelésre való átállása, tovább erősödik hazánk versenyképessége, valamint, hogy kiaknázásra kerülnek a humántőkében rejlő tartalékok. (9. ábra)

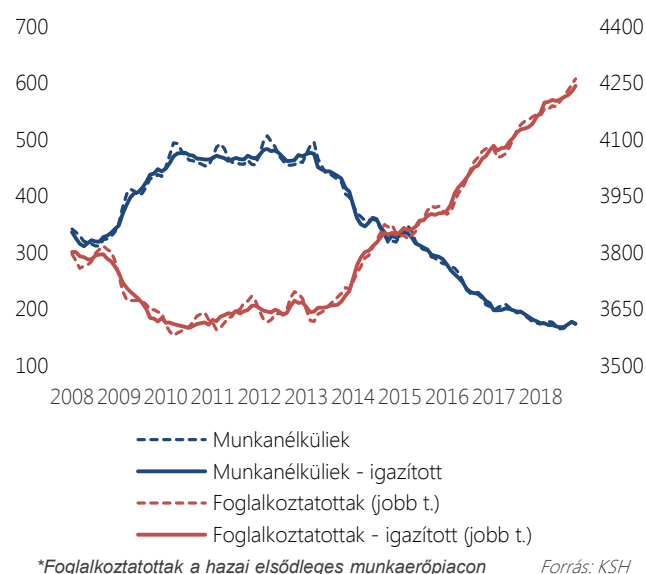
9. ábra: GDP-bővülés keresleti oldalon
(százalékpont)

Munkapiac

A kedvező tendenciák idén is folytatódtak a munkaerőpiacon. Az első három negyedév során 1,2 százalékkal nőtt a foglalkoztatottak száma az előző év azonos időszakához képest és a legutóbbi adatközlés szerint meghaladta a 4,5 millió főt (10. ábra), amely elsősorban a hazai elsődleges munkaerőpiac 2,6 százalékkal (+107 ezer fő) bővülő foglalkoztatásának eredménye.

10. ábra: Munkanélküliek és foglalkoztatottak
(szezonálisan igazított, ezer fő)

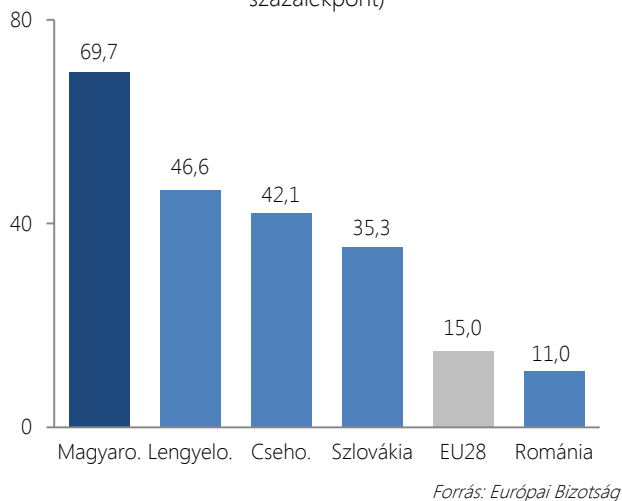

A vállalatok töretlenül erős munkaerő-keresletének köszönhetően egyre több korábbi közfoglalkoztatott tudott állást találni, így számuk az első kilenc hónapban 39 ezer fővel csökkent az egy évvel korábbihoz képest a KSH intézményi statisztikája alapján. A gazdaságilag aktívak száma 0,6 százalékkal (29 ezer fővel) tovább növekedett az év első három negyedévében az előző év azonos időszakához képest. A munkaerőpiac feszességét jelzi a munkaerőhiányt, mint termelést korlátozó tényezőt említő vállalkozások számának emelkedése (11. ábra), valamint a betöltetlen álláshelyek arányának 2,2-ről 2,6%-ra növekedése az első három negyedévben. Utóbbi elsősorban az adminisztratív szolgáltatások, az infokommunikáció, egészségügy, ipar és építőipar területén jellemző. A versenyszféra növekvő foglalkoztatásával párhuzamosan a munkanélküliségi ráta október végére 3,7%-ra csökkent. A Kormány kezdeményezésére megkötött hatéves bér- és adómegállapodás keretében

megemelt minimálbér és garantált bérminimum, illetve ezzel párhuzamosan a munkaadói adóterhek érdemi mérséklésének kedvező hatását tükrözi a bérek számottevő emelkedése. 2018 első kilenc hónapjában a versenyszférában a bruttó átlagkereset 10,9%-kal, a nettó reálkeresetek pedig 8,0%-kal növekedtek.

11. ábra: Munkaerő, mint termelést korlátozó tényező az iparban

(említések arányának változása, 2013. I. né.-hez képest, százalékpont)

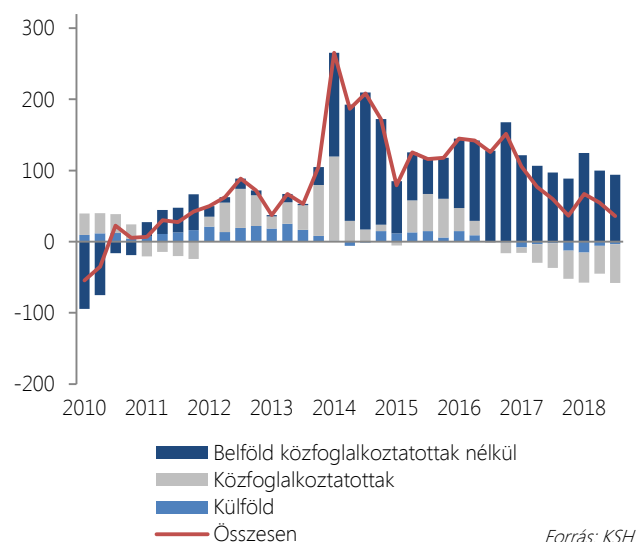
A 2010 óta végrehajtott munkapiaci reformok sikeresen ösztönözték a foglalkoztatás és a munkaerőpiaci részvétel bővülését. A magyar gazdaság növekedési képességének megerősítése a foglalkoztatás megfelelő szintre növelése után elsősorban a munkatermelékenység emelésével biztosítható. Ennek érdekében kezdeményezte a Kormány a 2016 novemberében a minimálbér és a garantált bérminimum emelését, illetve ezzel párhuzamosan a társasági adókulcs egyszámjegyűre való mérséklését és a béreket terhelő munkaadói adók csökkentését magába foglaló háromoldalú hat éves bér és adómegállapodás megkötését. Két évvel a megállapodásban foglalt változások hatályba lépését követően kézzelfoghatók a kedvező hatások. A bérek dinamikus emelkedése, a foglalkoztatás töretlen bővülésével párhuzamosan a háztartások jövedelmét számottevően növeli. A jövedelmek emelkedése a fogyasztásra és így a növekedésre is kedvezően hatott. A kedvező gazdasági hatások a versenyszféra beruházási hajlandóságának emelkedésében és a működő vállalkozások számának növekedésében is megmutatkoztak. A társasági adó és a szociális hozzájárulási adó csökkentése jelentős részben

ellensúlyozta a béremelésből fakadó vállalati többletterhet, amit a bruttó működési eredmény növekedése is alátámaszt.

A kedvező folyamatoknak köszönhetően a vállalatok munkaerő-kereslete erős maradt, így folytatódott az elsődleges munkaerőpiacon foglalkoztatottak számának emelkedése (12. ábra). Az idei év első kilenc hónapjában tapasztalt lendületes bérfelzárkózásnak köszönhetően a bérmegállapodással összhangban 2018. január 1-jétől 2,5 százalékkal csökkent a kereseteket terhelő szociális hozzájárulási adó.

12. ábra: Foglalkoztatásbővülés szektoronként

(éves változás, ezer fő)

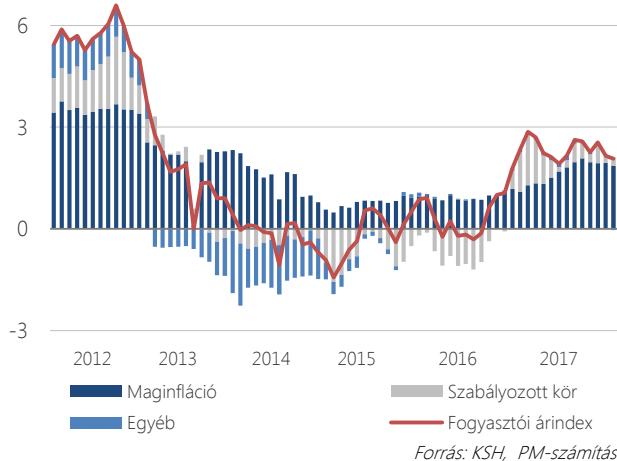
A konjunktúrának és a hatéves bér- és adómegállapodásnak köszönhetően a versenyszféra munkaerő-kereslete előretekintve is erős maradhat, a foglalkoztatás további bővülését és egyúttal a bérek további növekedését vetítve előre. A magasabb bérek kedvezően hatnak a munkaerőpiaci aktivitásra, a belföldi munkaerő-kínálat növekedéséhez pedig a közfoglalkoztatottak és a külföldön munkát vállalók számának csökkenése is hozzájárulhat. Mindemellett folytatódhat a már jelenleg is alacsony munkanélküliségi ráta csökkenése.

Infláció

2018 első tizenegy hónapjában az átlagos infláció 2,9% volt, azaz a 2017-ben mért 2,4%-os értéket követően idén emelkedett az árdinamika. Az emelkedés hátterében főként az élelmiszerek, azon belül is leginkább a gyümölcs- és zöldségfélék, valamint egyes tejtermékek drágulása állt. Az európai konjunktúra hatására a kontinens felől érkező inflációs nyomás is erősödött, jelentősen drágultak az új autók, műszaki cikkek. Mindazonáltal a háztartások élénkülő kereslete a korábbi évekhez hasonlóan csak mérsékelten jelentkezett az árak emelkedésében, amely nagyrészt a horgonyzott várakozásoknak köszönhető. 2018-ban az adócsökkentések mintegy 0,4 százalékponttal mérsékeltek az inflációt, amelyben főként az internet áfájának csökkentése volt meghatározó.

Előretekintve az élénk belföldi kereslet fokozatosan megjelenik majd a szolgáltatások áralakulásában. A főként a dohánytermékeket érintő indirektadó-változások is árnövelő hatással bírnak. Emellett az előző évi szinthez képest alacsonyabb forint árfolyam is szerepet játszhat az euróövezet felől érkező árnyomás begyűrűződésében. Ugyanakkor egyfelől a 2019. január 1-jétől az UHT és az ESL tej áfájának 18%-ról 5%-ra való csökkenése, másfelől a világszerte folytatódó élelmiszer és olajár, különösen 2019 második felétől erőteljesen mérséklék majd az inflációt. Így összességében a fogyasztói árak növekedése 2019-ben kismértékben csökkenhet. Ezt követően 2020-tól az MNB középtávú céljának megfelelően 3% lehet az infláció.

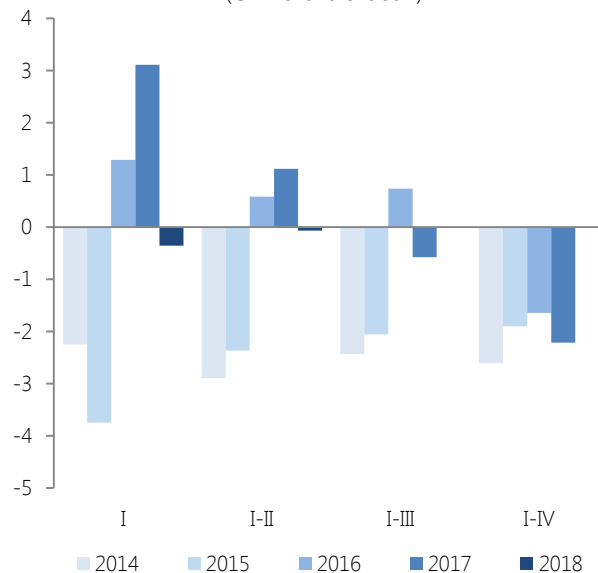
13. ábra: Az inflációra ható fő tényezők
(hozzájárulás az éves változáshoz, %pont)

Államháztartási folyamatok

2018 első felében – eredményszemléletben – gyakorlatilag nullszaldós volt az államháztartás egyenlege, míg a harmadik negyedévben – az előzetes pénzügyi számlák alapján – többlet körvonalazódott (14. ábra). A bevételi oldalon a tartósan kedvező munkaerőpiaci trendekkel, a fehéredéssel és gazdaság gyorsulásával párhuzamosan a jövedelemadók, illetve – a bérmegállapodásban rögzített adócsökkentés mellett is – a járulékbévételek is érdemben emelkedtek. A fogyasztás bővüléséhez köthető áfa bevételek szintén jelentősen emelkedtek. A kiadási oldalon számottevő mértékben növekedtek a közvetlen kormányzati beruházások, illetve a közvetett, felhalmozási célú – így a későbbi negyedévekben beruházások formájában realizálódó – transzferkiadások szintén számottevően nőttek. A közzsférában bevezetett életpályamodellek következtében a bérjellegű kiadások is bővültek.

14. ábra: A kormányzati szektor egyenlege
(GDP százalékában)

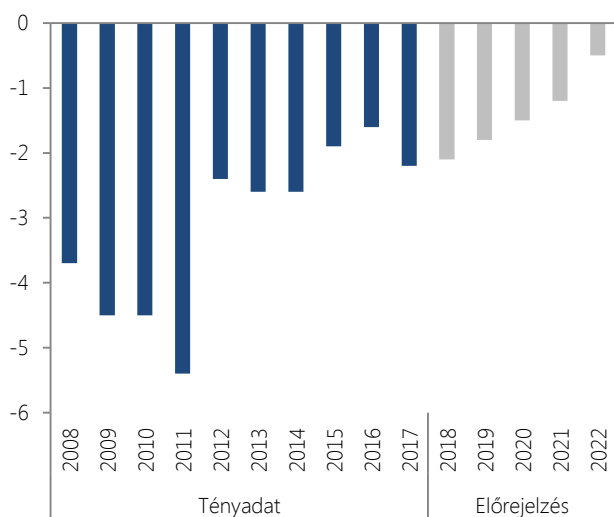

Forrás: KSH, Eurostat, NGM számítás

Az elkövetkező években a költségvetés hiánya továbbra is tartósan és érdemben a GDP 3%-a alatt teljesül (15. ábra). Mindeközben a fiskális politika hathatósan támogatja az aggregált keresletet. Egyrészt bevételoldali eszközökkel, mint például a több lépésben 27%-ról – a 2016. novemberi hatéves

bérmegállapodás szerint a bruttó átlagos reálkereset alakulásának függvényében – 11,5%-ra csökkenő szociális hozzájárulási adókulccsal, amely javítja a profitabilitást és ösztönzi a vállalatok beruházási aktivitását és a háztartások munkavállalását, illetve emeli a munka révén elérhető jövedelmeket, amely a fogyasztásra hat kedvezően. Másrészt a kiadási oldalon számos intézkedés, mint például a Modern Városok Program, az úthálózat fejlesztése, az otthonteremtési kedvezmények, illetve a közsféra életpályamodelljei fejtenek ki kedvező konjunkturális hatást.

15. ábra: A kormányzati szektor egyenlege
(a GDP százalékában)

Forrás: KSH, PM számítás

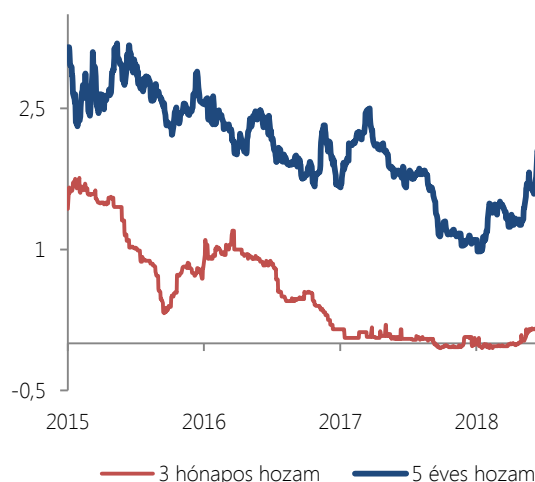
Pénzügyi piacok

2018 a pénzügyi piacok szempontjából mozgalmas évnak számított. Egyfelől tovább szigorodtak a nemzetközi monetáris politikák: az EKB bejelentette eszközvásárlási programjának kivezetését, a Fed háromszor emelt kamatot, a piac azonban év végére még egy emelést vár az amerikai jegybanktól. A vezető monetáris politikák mellett pedig 2017-től a régiós (román, cseh) jegybankok is megkezdték fokozatos kamatemelési ciklusukat. Másfelől a szigorodó monetáris politikák következtében szűkülő globális likviditás jóval kockázatterékenyebbé tette a piaci befektetőket, így 2018-ban bármely gazdaságpolitikai esemény a korábbinál jóval turbulensebb piaci reakciót váltott ki. Ennek kapcsán leginkább a magas

dollárkitettséggel rendelkező, instabil feltörekvő piacok, különösen Törökország, Argentína és Venezuela kerültek középpontba, melyeket jelentős tőkekivonási hullám sújtott.

Magyarországot alapvetően nem érintette negatívan a feltörekvő piacok körül kialakult bizonytalanság, ám hatásai a hozamcsatornán keresztül kismértékben mégis begyűrűztek.

16. ábra: Állampapírhozamok alakulása
(százalék)

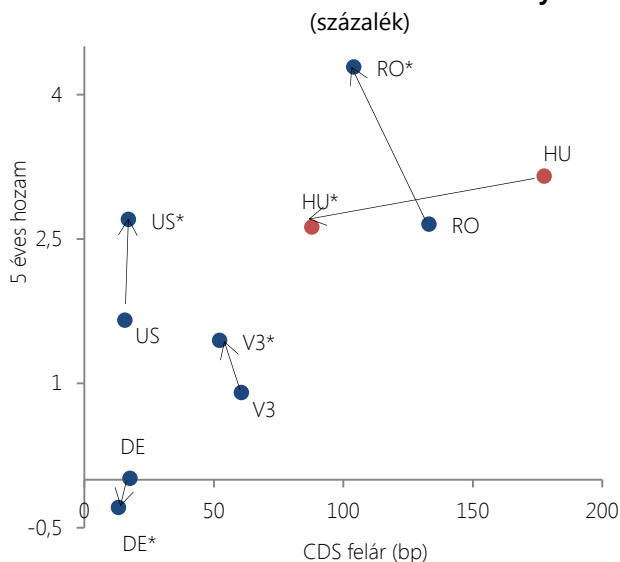

Az utóbbi évekre jellemző alacsony hozamkörnyezet globálisan emelkedésnek indult, mely nemcsak a másodpiaci, hanem az elsődleges hozamok általános növekedésében is visszatükröződött. Ennek ellenére nemzetközi összehasonlításban a magyar hozamok mégis alacsonyabbak a 2014. decemberi sinthez képest (a Fed ekkor kezdte meg kamatemelési ciklusát) (17. ábra). Az MNB ugyanis nemkonvencionális eszközökkel (finomhangoló swap, MIRS, Jelzáloglevél-vásárlási Program) igyekezett fenntartani a laza kondíciókat, melynek köszönhetően a magyar hosszú lejáratú hozamok 2018 januárjában elérték historikus mélypontjukat. Ezzel párhuzamosan a kedvező makrogazdasági folyamatoknak és zsugorodó államadósságnak köszönhetően a CDS felár is látványosan lecsökkent, az ország befektetői megítélése érdemben javult.

A normalizációs nyomás ugyanakkor az MNB nemkonvencionális eszközzel egyre kevésbé tompítható. Ezt felismerve és a piaci folyamatokra reagálva 2018 második felében a

Jegybank bejelentette, hogy felkészül a normalizálódásra, s év végéig kivezeti nemkonvencionális eszköztárának jelentős részét. A globális környezet ugyanakkor változóban van, ami a fejlett piaci jegybankok monetáris politikáinak szigorítását lassíthatja, sőt akár meg is állíthatja a közeljövőben. A felerősödött kereskedelmi háborús kockázatok mellett Európában a Brexit-megállapodás végkimenetele, az olasz fiskális lazítás (az Európai Bizottság már kezdeményezte a túlzottdeficit-eljárás megindítását Olaszország ellen), Törökország helyzetének további destabilizálódása nevezhető meg potenciális kockázati tényezőként.

17. ábra: Az 5 éves hozamok és a CDS felár alakulása 2014 decemberéhez viszonyítva

* 2018. december 7-i adatok

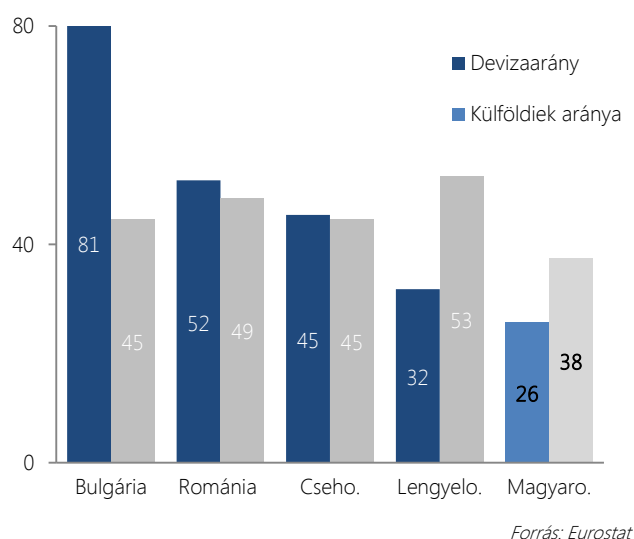
Forrás: Thomson Reuters

2018-ban az államadósság szerkezeti javulása változatlanul prioritást élvezett, tovább mérsékelve az ország sérülékenységét. Ennek megfelelően a külföldiek kezében lévő államadósság aránya 2017-ről 2018 első félévének végére 37%-ra, a devizaarány pedig 24%-ra mérséklődött. Mindkét mutatószám régiós összevetésben is kedvező (18. ábra).

Kamatmegtakarítási és diverzifikációs megfontolások figyelembe vételével – a devizaarány csökkenésének ütemét nem megtörve – nemzetközi devizakötvények kibocsátására került sor mind az európai, mind pedig az ázsiai piacokon. A 2017-es sikert megismételve 2018 szeptemberében eurókötvény-kibocsátási ügyletet hajtott végre a

Magyar Állam, amelynek keretében 1 milliárd euró névértékű, 7 éves futamidejű eurókötvény került kibocsátásra. Emellett az ázsiai piacokon is megjelent a Magyar Állam: az ún. szamurájkötvény 2018 márciusában 3 éves futamidővel, 0,23 milliárd eurónak megfelelő japán jen összegben került kibocsátásra, a 2017-ben elindított kínai kötvényprogram második feleként pedig nemrégiben Pandakötvény-kibocsátás valósult meg, szintén 3 éves futamidővel és hasonló nagyságrendben (0,25 milliárd eurónak megfelelő renminbi összegben).

18. ábra: Devizaarány és külföldiek aránya régiós összevetésben
(2017, százalék)

Forrás: Eurostat

2018-ban folytatódtak a kedvező hitelezési folyamatok, mely leginkább a javuló gazdasági kilátásokkal, továbbá a fokozódó banki versennyel magyarázható.

A háztartási hitelezés minden tekintetében kedvező folyamatok figyelhetők meg. 2018 első három negyedévében 29%-kal emelkedett a hitelfolyósítások összege a tavalyi év azonos időszakához viszonyítva, így a harmadik negyedév végére a háztartási hitelállomány 4,3%-kal növekedett a 2017 év végi adathoz képest. Kiemelendő továbbá az a kedvező trend, hogy az újonnan folyósított hitelek közel 60%-a immár legalább 5 évig fix kamatozású. (19. ábra)

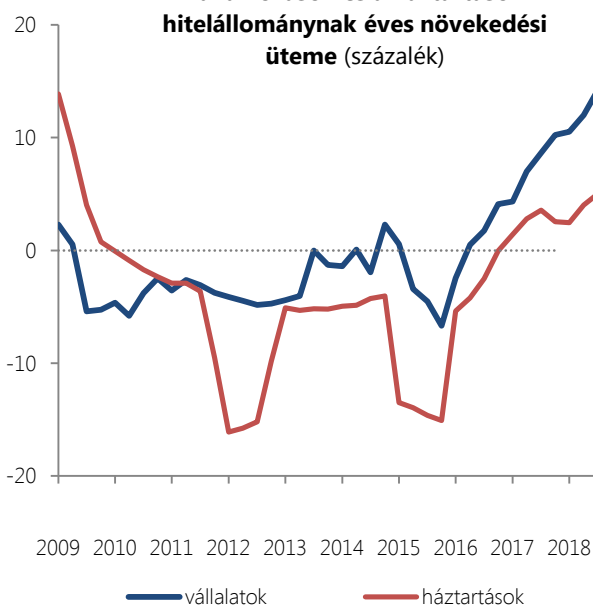
19. ábra: A háztartások lakáscélú új hiteleinek legalább 5 évig fix kamatozású aránya* (százalék)

Forrás: MNB

Ezen arány korábban alacsony szintje miatt ugyanakkor az egy éven belül változó kamatozású lakáshitelek még mindig több mint felét teszik ki a teljes hitelállománynak, ami hosszabb távon kockázatokat jelenthet. A háztartási hitelezés további élénkülésének irányába hat a töretlenül bővülő fogyasztás, a folyamatosan növekvő foglalkoztatottság, az emelkedő jövedelmek, az élénk ingatlanpiac, a dráguló ingatlanok és a Családi Otthontermelési Kedvezmény.

20. ábra: A nem pénzügyi vállalkozások és a háztartások hitelállománynak éves növekedési üteme (százalék)

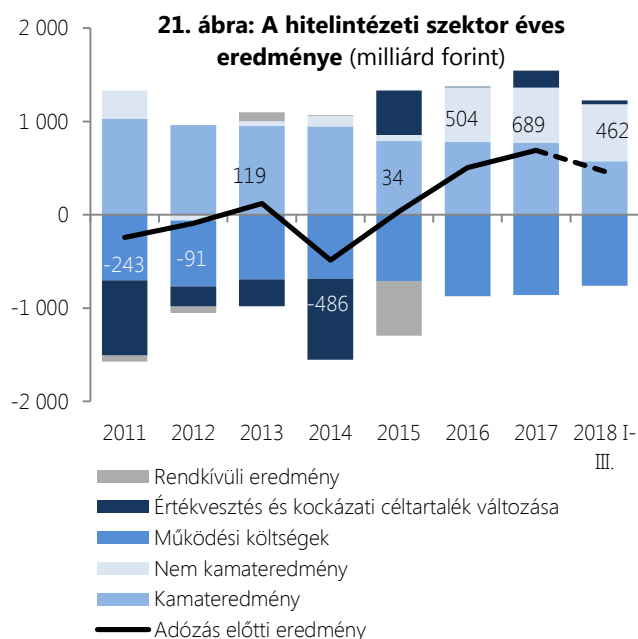
Forrás: MNB

A vállalati szektor a 2018. év során kétszámjegyű hitelbővülést tudott felmutatni, ami többek között az MNB Piaci Hitelprogramjának, az uniós

visszatérítendő és vissza nem térítendő támogatásoknak, a garanciaszervezetek egyre aktívabb szerepvállalásának, illetve a kormányzati támogatások széles palettájának volt köszönhető. A hosszú lejáratú, fix kamatozású hitelek arányának növelését 2019-től az MNB új, NHP fix konstrukciója támogatja. Árnyalja a képet azonban, hogy számos kockázatosnak ítélt, ám életképes kkv továbbra sem jut hitelhez a bankok óvatos kockázatvállalási hajlandóságából fakadóan, ez a banki verseny fokozódásával párhuzamosan remélhetőleg oldódni fog a jövőben.

A magyar bankszektor sajáttőke-arányos megtérülésének 13-15%-os szintje globális összevetésben is kifejezetten jónak mondható. A jelentősen lecsökkent lakossági és vállalati NPL-rátával párhuzamosan az értékvesztés és kockázati céltartalék állományváltozása sincs már számottevő hatással a végső eredményre. Állandósulni látszó folyamat, hogy a kamateredmény jelentősége egyre inkább csökken a jutalékeredménnyel szemben. E két kategóriából származó magas bevételi szint tudja biztosítani a jó jövedelmezőséget, miután a működési költségek rekord szintet érnek el. A bankok költséghatékonysága a jövedelmezőség fenntartása tekintetében ennél fogva kritikus és fejlesztésre szorul, emellett a pénzügyi tudatosság fokozása és a bankokkal szembeni bizalom növelése szintén fontos lépés a jövőre nézve.

21. ábra: A hitelintézeti szektor éves eredménye (milliárd forint)

Külső egyensúly

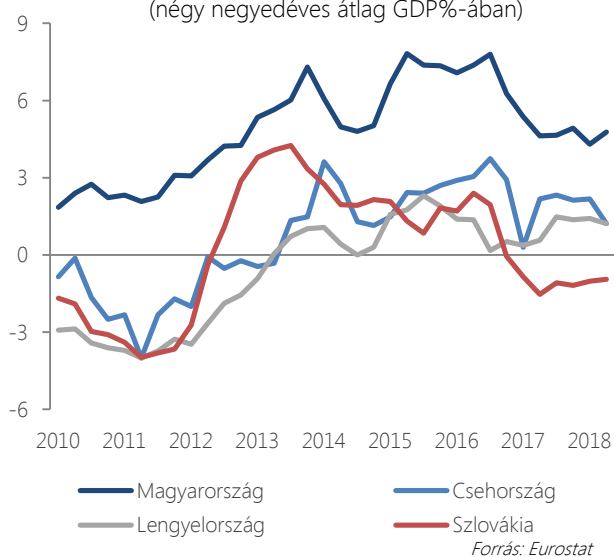
A külső egyensúlyi folyamatok 2018-ban összességében az előzetesen vártak megfelelően alakultak. A külkereskedelmi többlet 2017-et követően tovább mérséklődött, amit részben az élénk belső kereslethez köthető magasabb behozatal magyaráz, részben pedig a fóként autóipart érintő gyengébb kivitel. Mindazonáltal, alapvetően a szolgáltatások kiemelkedő teljesítményének köszönhetően, a külkereskedelmi többlet nemzetközi összevetésben továbbra is magas. A jövedelemáramlásokat tekintve a munkajövedelmek egyenlege mérséklődött, de ezt ellensúlyozta a kamatkiáramlások csökkenése. Így összességében a folyó fizetési mérleg egyenlege csak mérsékelt csökkenést mutat 2017-hez képest. Ugyanakkor a magasabb uniós forrásbeáramlás eredményeként a külfölddel szembeni finanszírozási képesség meghaladhatja az előző évben mértet, amely így régiós összehasonlításban továbbra is kiemelkedő.

Előretekintve a továbbra is élénk belföldi kereslet mérséklőleg hat a külkereskedelmi többletre, bár ezt a hatást ellensúlyozzák az exportorientált vállalatok kapacitásbővítései. A csökkenő adósságszolgálat és a külföldi vállalatok növekvő eredményének eredményeként a jövedelemegyenleg is stabilan alakulhat. Az unió felől érkező forrásbeáramlás az előrejelzési horizont egészében magas maradhat. Így összességében a külkereskedelmi jelentős többletnek és az erőteljes transzferbeáramlásnak köszönhetően a külfölddel szembeni finanszírozási képesség masszív többletet mutathat, amely tovább erősíti hazánk negatív külső sokkokkal szembeni ellenálló képességét.

A tartósan fennálló masszív többlet és a dinamikus gazdasági növekedés eredményeként tovább javulhat az ország külfölddel szembeni finanszírozási pozíciója. Ennek eredményeként Magyarország 2020-ra a félévszázados adósi pozíció után a külfölddel szemben nettó hitelezővé válhat

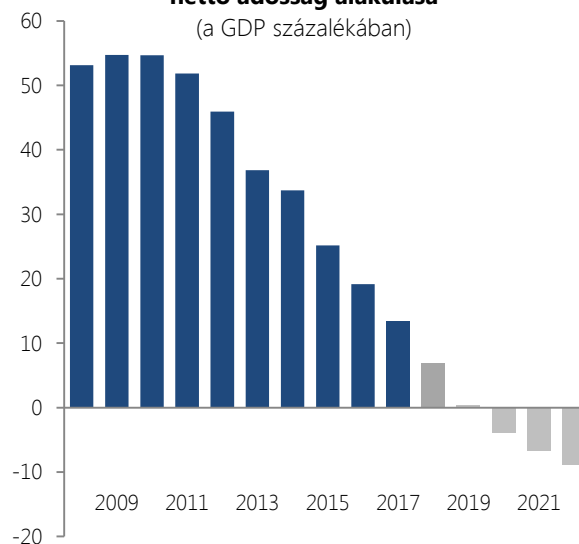
22. ábra: A külső finanszírozási képesség alakulása a régióban

(négy negyedéves átlag GDP%-ában)

23. ábra: A külfölddel szemben fennálló nettó adósság alakulása

(a GDP százalékában)

2. KÖLTSÉGVETÉSI ELŐREJELZÉS

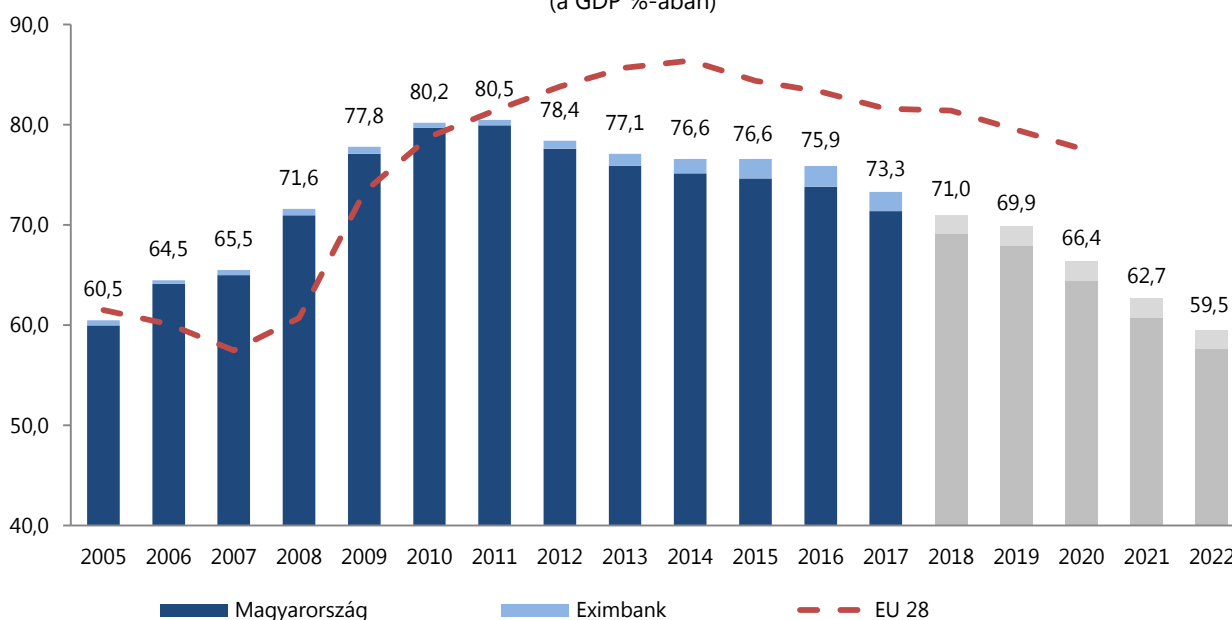
HIÁNYPÁLYA

A 2018. évi költségvetést 4,3% gazdasági növekedéssel, 3%-os inflációval fogadta el a Parlament, a hiánycélt a GDP-hez viszonyítva 2,4%-ban határozta meg. A költségvetést a Kormány úgy dolgozta ki, hogy – miközben a hiány továbbra is jóval a GDP 3%-a alatt marad és folytatódik az államadósság csökkenése – az támogassa a gazdasági

növekedést és érvényesítse a gazdaság- és társadalompolitika prioritásait.

A fegyelmezett költségvetési politika sikerét jelzi, hogy 2011 óta az uniós tagországok közül egyedülálló módon csak Magyarország tudta minden évben csökkenteni az adósságrátáját.

24. ábra: Az adósságráta alakulása Magyarországon és az Európai Unióban
(a GDP %-ában)

Forrás: KSH, Eurostat, PM előrejelzés, Európai Bizottság előrejelzés

A költségvetés központi alrendszerének pénzforgalmi hiánya november végén 1842 milliárd forintot tett ki. A tervezett 2,4%-os ESA hiánycél tartható a gyorsuló ütemű gazdasági növekedésnek és a kedvező költségvetési folyamatoknak köszönhetően.

A pénzforgalmi és az eredményszemléletű ESA egyenlegpozíció közötti különbség döntően az uniós támogatások pénzforgalmi és eredményszemléletű elszámolásának különbségéből adódik. A kormányzat megelőlegezi a támogatásokat az uniós programok kedvezményezettjei részére, míg a kapcsolódó bevételek Brüsszelből időeltolódással, majd csak az

előlegek felhasználásával párhuzamosan érkeznek, ami átmenetileg rontja a pénzforgalmi hiányt. A megelőlegezés ugyanakkor nem érinti az uniós módszertan szerinti egyenleget, mivel az ESA módszertan szerint a költségvetési kiadással azonnal szembeállítható az uniós társfinanszírozás bevétele, függetlenül attól, hogy a transzfer megérkezett-e pénzforgalomban. Ezen elszámolási különbség a pénzforgalmi és az ESA-szerinti hiányok összehasonlításakor éppen ellentétes helyzetet fog eredményezni azokban az években, amikor a hazai költségvetésből már nem kell fizetni a kedvezményezetteknek, ugyanakkor az uniós pénz meg fog érkezni a kiküldött számlák után.

A jelentős gazdasági bővülés – a beruházások gyorsulása, a munkahelyek számának növekedése, a reálbér emelkedése – megmutatkozik a költségvetés bevételi oldalán. 2018-ban várhatóan a terveknel és az előző évinél is magasabb adóbevétel realizálódik. 2018 első tizenegy hónapjában az általános forgalmi adóból 343 milliárd forinttal, a jövedéki adóból 81 milliárd forinttal, a személyi jövedelemadóból 235 milliárd forinttal, a biztosítottak által fizetett nyugdíj-, egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulékokból pedig 247 milliárd forinttal magasabb bevétel folyt be, mint egy évvel korábban.

A kiadási oldalon az európai uniós programoknál a maximális ütemű forrásfelhasználás a kedvező gazdasági növekedési és a foglalkoztatási hatások miatt prioritást jelent. Az uniós kifizetések november végéig 1737 milliárd forintot tettek ki.

A tisztán hazai finanszírozású beruházások felgyorsultak. A lakásépítési támogatásokra fordított kiadások várhatóan meghaladják a tavalyi évi szintet, amelyben szerepet játszik az is, hogy az otthonteremtési programban való részvétel lehetősége több ponton kibővült.

A közlekedési fejlesztésekre továbbra is jelentős összeget fordít a kormányzat. A gyorsforgalmi út fejlesztéseket finanszírozó Kiemelt közúti projektek törvényi előirányzatról 250 milliárd forint feletti kifizetés történt meg 2018-ban. Ezen felül folytatódott az országos közúthálózat felújítása. A 2014-ig tartó időszakhoz képest átalakult a finanszírozás szerkezete: a nagyfelületű aszfaltozási és burkolat-megerősítési munkálatok többsége már nem uniós forrásból, hanem hazai forrásokból valósulhatott meg, mintegy 100 milliárd forint értékben.

Folytatódnak a közszférában a megkezdett életpályamodellek. 2018-ban további 5%-kal nőtt a katonák és rendvédelmi dolgozók fizetése. A pedagógus bérekre fordított többlet az idei évben mintegy 40 milliárd volt előző évi kiadáshoz képest. A bírói és ügyészi illetményalap, valamint a felsőoktatási oktatói, kutatói és tanári fizetések 2018-ban szintén 5%-os mértékben növekedtek. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal foglalkoztatottjai 2018-ban 15%-os illetményemelésben részesültek, elérve ezáltal az átlagosan 50%-os növekedést. További jelentős

emelésben részesültek az egészségügyi ágazatban dolgozók, és bérfejlesztésre került sor a szociális ágazatban egészségügyi munkakörben foglalkoztatottak esetében is. A Kormány januári döntése értelmében a béremelést november helyett már a januári fizetéssel megkapták az egészségügy és szociális terület szakdolgozói, mintegy 80 ezer ember. A kedvező munkaerő-piaci tendenciákra tekintettel a közmunkaprogramok várható kiadása 45 milliárd forinttal alacsonyabb az eredeti előirányzatnál.

A Kormány döntése alapján tavasszal a nyugdíjasok Erzsébet utalványban részesültek, a családok pedig fűtési támogatást kaptak a rendkívüli hideg időjárásra tekintettel.

A jó gazdasági teljesítménynek köszönhetően 2018-ban is sor került nyugdíjprémium kifizetésére több mint 2,5 millió ellátott számára. Ennek maximális összege a tavalyinál is magasabb, 18 ezer forint. A kifizetésekre a költségvetés 41 milliárd forintot biztosított.

Az uniós módszertan szerinti nettó kamatkidadásokban az eredeti előirányzathoz képest közel 38 milliárd forint megtakarítás prognosztizálható – a tervet meghaladó pénzforgalmi hiány ellenére – a csökkenő állampapírhozamoknak köszönhetően.

Költségvetési kitekintés a 2019-2022 évekre

Továbbra is alacsony költségvetési hiány, folytatódó adósságcsökkenés

Az elkövetkező években a Kormány költségvetés-politikai prioritása továbbra is a GDP-arányos költségvetési hiány csökkentése, az államadósság mérséklése legalább a hazai és uniós elvárásoknak megfelelő ütemben, a kiegyensúlyozott gazdasági növekedés biztosítása, a foglalkoztatás bővítése és a versenyképesség javítása. Ezen célkitűzések szem előtt tartásával a kitekintés a tavaszi Konvergencia Programban és a 2019. évi költségvetési törvény középtávú kitekintésében lefektetett célokkal azonos tervekkel számol: a 2019. évre 1,8%-os, 2020-ra 1,5%-os, 2021-re pedig 1,2%-os GDP arányos, uniós módszertan szerinti hiánnyal. A költségvetési

egyenleget egyszeri tételek várhatóan nem befolyásolják.

Az önkormányzatoknál 2016 és 2018 között jelentős szufficites pénzforgalmi egyenleg alakult ki az uniós források beérkezése miatt. Ezen források felhasználása révén ez a többlet várhatóan hiányba fordul át 2019-től. A 2019-től jelentkező magas pénzforgalmi hiányok az uniós módszertan szerint GDP arányosan mindössze 0-0,1%-os deficitnek felelnek meg.

A középtávú költségvetési pálya tarthatóságát biztosítja, hogy 2019-től is rendelkezésre állnak a kitekintés időszakában a központi tartalékok. Tekintettel az előre nem várt negatív kockázatoknak a világgazdasági folyamatokkal kapcsolatos növekedésére, a hiánycél teljesítéséhez kötött biztonsági tartalék elemek aránya 60 milliárd forintról-90 milliárd forintra nő. 2021-től a számítások tartalmazzák az Adócsökkentési és Fejlesztési Alapot, amely elsődlegesen az adó- és járulékkerhek mérséklését célzó kormányzati intézkedések, valamint fejlesztési célok forrásául szolgálhat. Amennyiben az alapot részben vagy egészben adócsökkentésre fordítja a Kormány, akkor a mérlegben szereplőnél dinamikusabban csökkenhet az újraelosztási ráta és az adócentralizáció.

Bár a 2018-ra várható pénzforgalmi hiány magasabb a törvényben tervezettnél, az adósság megújítása és a hiány finanszírozása történelmi perspektívában rekord-alacsony hozamok mellett valósulhat meg, ami több évre előre kedvező irányban determinálja a kamatkidadásokat. Előretekintve a kamatkidadások GDP-hez mért aránya még némileg mérséklődhet. A nettó pénzforgalmi kamatkidadás a GDP arányában fokozatosan, a 2018. évi 2,2%-os szintről 2022-re 1,9%-ra mérséklődik.

A költségvetési kitekintés az eddig meghozott kormányzati intézkedések figyelembevételével készült. Az olyan esetekben, ahol nincs a hatályos szabályozástól eltérő országgyűlési vagy kormányzati döntés, ott a kalkuláció a hatályos szabályozást, közpolitikai irányt veszi alapul, feltételezve az ún. „változatlan költségvetési politika” forgatókönyvet.

Költségvetés, foglalkoztatás és versenyképesség

Az elmúlt években a költségvetés-politika egyik sarokköve a foglalkoztatás növelése volt, amelyet az a felismerés alapozott meg, hogy tartós költségvetési egyensúly csak ennek révén érhető el, hiszen a költségvetés adóbevételeinek közel fele közvetlenül a munkavállaláshoz kapcsolódó bevételekhez kötődik.

Ennek jegyében korábban is számos nagy jelentőségű, számottevő költségvetési kihatással bíró intézkedésre került sor. Ebbe illeszkedett a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fóruma által 2016. novemberben kötött hatéves bér- és adómegállapodás. A megállapodásnak megfelelően 2019-ben a szociális hozzájárulási adó 2 százalékponttal tovább csökkenhet a reálbér növekedés függvényében. Figyelembe véve a kedvező makrogazdasági folyamatokat (különösen a dinamikusabban emelkedő versenyszféra béreket), a hatéves bérmegállapodás bérekkel összefüggő hatásai a költségvetésre összességében még 2019-ben is kedvezően hatnak.

A kisvállalati adó (kiva) igen kedvező adózási környezetet teremt a foglalkoztatásban fontos szerepet játszó kis- és középvállalkozások számára. Tekintettel arra, hogy az adónem kiváltja a szociális hozzájárulási adót és a társasági adót, összhangban az ezeket érintő intézkedésekkel, a kiva kulcsa is tovább csökkenhet 2019-ben. A cégeknek jelentős egyszerűsítést, és több százezer forintos megtakarítást biztosító adózási mód népszerűvé válásával a költségvetésbe várhatóan kétszer annyi bevétel eredményezhet 2018-ban, mint az előző évben. 2019-ben pedig további növekedést alapoz meg az, hogy a kiva adóalanyiság választására vonatkozó bevételi értékhatár 2018. december 1 től megduplázódott, ötszázmillió forintról egymilliárd forintra nőtt.

Átalakult a munkaerőpiacról tartósan távol maradókat segítő kedvezmények rendszere. A megváltozott munkaerő-piaci környezethez alkalmazkodva új kedvezményrendszer került kidolgozásra, amely elsősorban a munkaerőpiacról tartósan távol maradókat vonja be a munka világába. A munkába lépők után járó adókedvezmény két évig teljes munkáltatói adómentességet biztosít a minimálbér

összegéig, ami magasabb a jelenlegi 100 ezer forintos határnál. Az adminisztrációs terheket jelentősen csökkenti, hogy az új kedvezmény lényegesen egyszerűbb adminisztráció mellett vehető igénybe, hiszen munkaerőpiacra lépők után érvényesíthető adókedvezmény és a három vagy több gyermeket nevelő munkaerőpiacra lépő nők után érvényesíthető adókedvezmény esetében a szükséges igazolást a munkavállaló bejelentését követően a NAV automatikusan kiállítja.

A munkaerőpiacon egyre több területen alakult ki munkaerőhiány – a speciális képzettséget igénylő munkakörök mellett már szakképzetlen állások esetében is –, döntően a magánszektor bővülő munkaerő-kereslete miatt.

Az elsődleges munkapiaci foglalkoztatás növelése egyrészt a munkaképes korban lévő inaktív népesség, másrészt a munkapiacra jelenlévő, de a hazai elsődleges munkapiacra nem foglalkoztatott tartalékok nagyobb arányú bevonásával lehetséges.

A munkaerőpiac feszessé válása miatt válik fontossá a közmunka rendszerének hatékonyabbá tétele, illetve az egyéb aktív munkapiaci programok szélesítése. A közmunkára (Start-munkaprogram) fordított kiadások előretekintve legfeljebb a 2018-ra várható kiadási szint - 180 milliárd forint - közelében alakulhatnak.

A nők munkaerő-piaci részvételének növelése érdekében a 2018-2022 időszakban növekvő forrásokat biztosít a költségvetés a kisgyermekek napközbeni ellátásának egy új, többszintű – a rugalmas feladatellátást segítő – rendszerének finanszírozására.

Foglalkoztatást ösztönző és az időskori munkavállalást segítő lépésként a nyugdíj mellett dolgozó munkavállalók járulékterhei 2019-től megszüntetésre kerülnek, ezzel párhuzamosan a munkáltatók mentesülnek a szociális hozzájárulási adó megfizetése alól.

A még meglévő munkapiaci tartalékok kihasználása mellett egyre inkább a hatékonyság emelése válik a növekedés magas szintjének fenntartását szolgáló, a költségvetés-politikát is meghatározó céllá.

Ezzel összhangban az adórendszerben 2019-től több, az adóadminisztrációt csökkentő, a vállalatok fejlesztéseit ösztönző változásra kerül sor. Így megszűnik a kötelező útnyilvántartás, kis mértékben csökken a bankadó. Az energiahatékonysági kedvezmény eddigiekben is nagy érdeklődésre számot tartó rendszere továbbfejlesztésre kerül, ezáltal az energiahatékonysági beruházások, korszerűsítések a vállalatok szélesebb köre számára válnak elérhetővé, továbbá az adókedvezmény mértéke az uniós lehetőségekhez igazodva növekszik. A versenyképesség javítása érdekében enyhülnek a fejlesztési tartalék értékhatárával kapcsolatos előírások. A start-up vállalkozások létrejötte és tőkéhez jutása adópolitikai eszközökkel is ösztönzésre kerül. Lehetővé válik a csoportos adóalanyiság választása a társasági adó esetében is, melynek eredményeképpen az adóadminisztráció csökkenhet, és a versenyképesség javulhat az ezt alkalmazó vállalatok körében.

Az életminőség javulása

A 2017-ben elkezdett jelentős mértékű minimálbéremelés és garantált bérminimum emelés, továbbá az állami vállalatok körében meghirdetett béremelési program mind a költségvetési szférában, mind az állami vállalatoknál jelentős béremelkedést eredményez. Ehhez a 2019 utáni években is biztosítja a szükséges forrásokat a költségvetés.

1. táblázat: Életpályák és bérintézkedések illetményemelkedésének mértéke 2010-től 2019-ig

Életpályák és bérintézkedések	Mérték 2018-ig
Pedagógusok	38%
Egészségügyi bérrendezés	90% - 110%
Szociális ágazat bérintézkedése	62%
Rendvédelmi életpálya	50%
Állami tisztviselők életpályája	42%
NAV foglalkoztatottjainak életpályája	50%
Kulturális bérfejlesztés	15%
Honvédelmi életpálya	50%
Felsőoktatási oktatói, kutatói és tanári bérrendezés	25%
Kormánytisztviselők életpályája	30%
Összes érintett létszáma (ezer fő)	630.0

Forrás: PM számítás

Az eddig elindult életpálya-modellek folytatásán túl a költségvetési pálya azzal is kalkulál, hogy a kormánytisztviselők 2019. évi 30%-os béremelésén kívül a honvédelmi és a rendőrségi alkalmazottak 2019-től 20%, majd az azt követő években további 5-5-5% béremelésben részesülnek, illetve egy újabb többlépcsős béremelési program elindításával jelentős emelést kapnak az egészségügyi szakdolgozók és védőnők. A közszférában 2019-ig bezárólag 42%-kal nőhetnek a reálkeresetek 2010-hez képest, míg ugyanez a növekmény a versenyszférában 56%-os lehet.

A következő években a nyugdíjak és a jövedelempótló ellátások megőrzik reálértéküket, az inflációt követő mértékben emelkednek. A nyugdíjasok részesülhetnek a gyors gazdasági növekedés eredményéből az előrejelzési horizonton, hiszen az előttünk álló években a nyugdíjprémium fizetésének feltételül szolgáló, legalább 3,5%-os gazdasági növekedés reálisnak látszik.

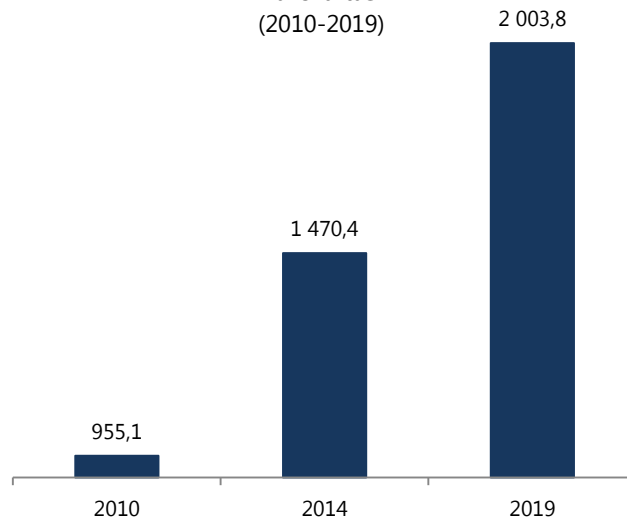
Jövőre is folytatódik az alapvető élelmiszerek 2014 ben kezdődött áfa-csökkentése. 2019. január 1-jétől az UHT és az ESL tej áfája 18%-ról 5%-ra csökken, amellyel 20 milliárdot takaríthatnak meg a családok. Ezen kívül minden lakossági átutalás tranzakciónként 20 ezer forintig mentesül a pénzügyi tranzakciós illeték megfizetésétől. Az intézkedés hozzájárul a feketegazdaság visszaszorításához is azáltal, hogy csökkenti a készpénzhasználatot és elősegíti az elektronikus fizetések további elterjedését.

Az ország biztonságának növelését szolgálja a Honvédelmi Minisztérium költségvetésének emelkedése a GDP arányos finanszírozásra vonatkozó szabályok szerint. Továbbá a védelmi képesség növelése érdekében a kormány döntése alapján az elkövetkező években katonai szállítórepülő-gépek beszerzésére kerülhet sor.

Demográfiai helyzet javítását célzó intézkedések

A Kormány gazdaság és társadalompolitikájának a foglalkoztatás növelése mellett kiemelt stratégiai célja a gyermeket nevelő családok további támogatása, ami az előttünk álló években a költségvetés-politikában is érvényesül.

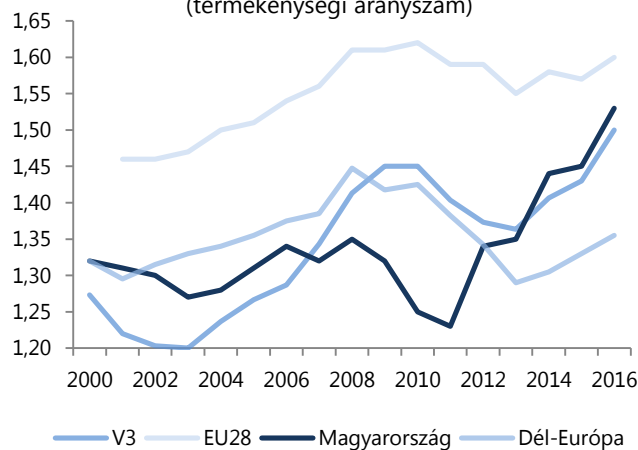
25. ábra: A családokat érintő összes ráfordítás

Forrás: Költségvetési törvények

A munkabért Európa egyik legalacsonyabb személyi jövedelemadó kulcsa (15%) terheli, a gyermeknevelést pedig a személyi jövedelemadóból igénybe vehető családi kedvezmény, illetve a családi járulékkedvezmény segíti.

26. ábra: A gyermekvállalási kedv változása Magyarországon és egyes országcsoportoknál (termékenységi arányszám)

Forrás: EMMI, KSH, Eurostat

A kétgyermekes családok esetében 2019-től gyermekenként 20 000 forintra emelkedik a havonta igénybe vehető adókedvezmény összege. A friss házások adókedvezményére is nagyobb összeget szán a költségvetés 2019-ben.

A hozzátartozójukat otthon ápolók számára nyújtott szociális ellátás, az ápolási díj mellett 2019-től egy új ellátási forma (gyermek otthongondozási díja) kialakítására kerül sor a súlyos fogyatékoságából,

tartós betegségéből adódóan önellátásra képtelen gyermekükről gondoskodók számára. Az ellátás összege 2019. január 1-jétől 100 000 Ft, melynek összege 2022-ig lépcsőzetes emelkedéssel eléri a minimálbér bruttó összegét. Az új ellátásra várhatóan mintegy 17-17,5 ezer család lehet jogosult. Ezen intézkedéssel párhuzamosan emelkedik az ápolási díj összege is. Az emelés mértéke 2019. január 1-jétől 15%, majd 2020-2022. években további 5-5%. A gyermekek otthongondozási díjának bevezetésével és az ápolási díjjal kapcsolatos intézkedésekkel összefüggő többletforrás-igény 2019-ben mintegy 17,4 milliárd forint.

Fejlesztési programok

A költségvetés szerkezetében továbbra is teret nyernek a növekedést segítő, fejlesztéshez kapcsolódó kiadások. A következő években az infrastruktúra fejlesztését célzó nagyszabású beruházásokra több ezer milliárd forintot fordíthatunk a 2019-2022 időszakban.

A 2024-ig kitekintő közútfejlesztési koncepció alapján összesen mintegy 3000 milliárd forint értékű fejlesztés történik meg, amelynek megvalósítására a közútfejlesztésre rendelkezésre álló európai uniós források teljes összege felhasználásra kerül, továbbá a program időhorizontján összesen közel 1 700 milliárd forint hazai költségvetési forrás felhasználása történik meg. A hazai ipar megerősítését célozva, számottevő forrást ad a költségvetés az Irinyi Tervben kiemelt ágazatként azonosított szektorokba tartozó vállalatok fejlesztéseinek és beruházásainak támogatására, a Beszállító-fejlesztési Programra, az Ipar 4.0 digitalizációt elősegítő fejlesztéseire, az építőipari ágazat technológiai korszerűsítésére, turisztikai fejlesztésekre, valamint az Egészséges Budapest Programra. Az uniós támogatások mellett több száz milliárd forint költségvetési támogatás segíti a Modern Városok Programban szereplő beruházások megvalósítását, amelyek nagyobb része közvetlenül gazdaságfejlesztési célzatú. A program keretében a Kormány valamennyi megyei jogú várossal együttműködési megállapodást kötött gazdaságfejlesztési, turisztikai, oktatási, kulturális és sport célú fejlesztések létrehozására, amelynek teljes értéke meghaladja a 3700 milliárd forintot.

Annak érdekében, hogy a közszolgáltatások elérhetősége a legkisebb településeken is lényegesen javuljon, 2019-ben a kormány elindítja a Magyar Falu Programot. Ezen belül megkezdődhet a Magyar Falu Program mellékút-felújítási alprogramja, az ún. Falusi Útalap felállításával, az annak indulásához szükséges központi költségvetési forrás biztosításra kerül. A későbbiekben ütemezetten rendelkezésre bocsátandó források felhasználásával megvalósuló útfelújítások hozzájárulnak ahhoz, hogy nőjön a falvak népességmegtartó képessége, emelkedjen a falvakban a foglalkoztatás. A Magyar Falu Program másik elemeként 2019-ben bővül a lakástámogatási rendszer, mivel elindul a „falusi csok” program amely a vidéken, kistelepüléseken élő emberek életminőségének javítását célozza.

Az újonnan, a 2019-es költségvetés elfogadása óta meghirdetett programok forrását döntően a korábban indult fejlesztések vártnál némileg lassabb megvalósulása teremti meg.

Az uniós pénzügyi ciklus előrehaladtával 2019-től a hangsúly a jelentős összegű előlegfizetésekről áthelyeződik a pénzek felhasználására. Mindez azt jelenti, hogy a 2019. évi költségvetési kifizetések nagysága kismértékben csökken az előző évekhez képest, ugyanakkor a korábbi években a hazai költségvetés által jelentősen támogatott projektek megvalósítása az előlegek felhasználásán keresztül felgyorsul, ami hozzájárul a gazdasági növekedés lendületének fenntartásához. Az előleg-felhasználás révén az uniótól igényelhető pénzforrások összege is számottevően meghaladhatja a korábbi éveket, ami a pénzforgalmi hiány, és így az államadósság alakulása szempontjából kedvező. A vissza nem térítendő támogatások mellett a korábbi pénzügyi időszakhoz képest jelentősen magasabb arányban kerülnek meghirdetésre pénzügyi eszközök is, melyek a többszöri kihelyezés által hosszú távon tudnak biztos finanszírozási forrást nyújtani a megerősödő vállalkozások jövőbeni fejlesztéséhez.

TÁBLÁZATOK

1. MAKROGAZDASÁGI PROGNÓZIS 2018-2022

(éves változás, százalék)

	Tényadat	Előrejelzés				
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
GDP növekedése és szerkezete						
GDP	4.1	4.6	3.9	4.0	4.0	4.1
GDP belföldi felhasználása	6.8	5.9	4.1	3.5	4.0	3.9
Háztartások fogyasztása, ebből:	4.1	4.6	3.9	3.9	3.8	3.7
Fogyasztási kiadás	4.7	5.3	4.8	4.7	4.6	4.5
Természetbeni társadalmi juttatás	1.9	2.1	0.4	0.3	0.2	0.2
Közösségi fogyasztás	2.0	0.7	1.0	0.7	0.5	0.5
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	18.2	17.5	5.6	3.7	5.6	5.3
Áru- és szolgáltatásexport	4.7	5.0	5.8	6.1	6.4	6.2
Áru- és szolgáltatásimport	7.7	6.5	6.1	5.7	6.5	6.1
Munkaerő-piaci mutatók						
Bruttó bér-és keresettömeg	14.7	12.9	9.9	9.3	8.6	8.3
Bruttó nominális átlagkereset	12.9	11.5	9.4	8.0	7.5	7.5
Nettó nominális átlagkereset	12.9	11.5	9.4	8.0	7.5	7.5
Egy keresőre jutó nettó reálbér	10.3	8.3	6.5	4.9	4.4	4.4
Foglalkoztatottak száma ¹	1.6	1.1	0.9	1.3	1.1	0.9
Termelékenység ¹	2.5	3.4	2.9	2.7	2.9	3.2
Infláció	2.4	2.9	2.7	3.0	3.0	3.0

¹ Munkaerő felmérés statisztika alapján számítva.

2. KÖLTSÉGVETÉSI PROGNÓZIS 2017-2021

2. a. táblázat BEVÉTELI OLDAL

(milliárd forint)

	Tényadat	Előrejelzés				
	2017	2018 várható	2019 előirányzat	2020 irányszám	2021 irányszám	2022 irányszám
Gazdálkodó szervezetek befizetései	1 572,1	1 423,9	1 443,6	1 614,5	1 696,9	1 786,3
Fogyasztáshoz kapcsolt adók	4 878,9	5 427,1	5 822,0	6 179,1	6 548,4	6 925,3
Lakosság befizetései	2 147,3	2 426,0	2 607,9	2 833,8	3 063,2	3 298,5
Költségvetési szervek és szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok	3 947,8	2 349,8	1 383,5	1 383,8	1 384,0	1 384,0
Központi költségvetési szervektől származó befizetések	42,9	30,0	29,9	78,1	126,3	162,5
Központi maradványalapba történő befizetések	0,0	199,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Társadalombiztosítási alapok befizetése	12,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Helyi önkormányzatok befizetése	36,4	41,7	43,0	43,0	43,0	43,0
Elkülönített állami pénzalapok befizetése	17,0	13,3	91,2	51,2	51,2	51,2
Állami vagyonnal kapcsolatos bevételek	265,5	181,0	127,7	143,4	140,9	123,5
Egyéb bevételek	40,8	14,7	8,8	8,8	8,8	8,8
Uniós programok bevételei	0,0	979,5	1 348,0	1 999,1	1 372,1	768,1
Uniós támogatások utólagos megtérülése	100,4	247,9	120,0	22,3	0,0	0,0
Vámbeszedési költség megtérítése	12,2	15,7	14,9	15,3	15,8	16,3
Bevételek összesen	13 074,2	13 349,9	13 040,4	14 372,3	14 450,6	14 567,5
Kamatbevételek	104,3	115,1	37,5	34,8	32,2	25,3
Központi költségvetés bevételi főösszeg	13 178,5	13 465,0	13 077,9	14 407,1	14 482,8	14 592,7

2. b. táblázat KIADÁSI OLDAL

(milliárd forint)

	Tényadat			Előrejelzés		
	2017	2018 várható	2019 előirányzat	2020 irányszám	2021 irányszám	2022 irányszám
Egyedi és normatív támogatások	326,3	383,1	374,9	438,3	404,6	401,4
Közszolgálati műsorszolgáltatás támogatása	70,2	71,3	73,0	75,0	77,3	79,6
Szociálpolitikai menetdíj támogatás	94,5	91,2	90,5	90,5	90,5	90,5
Lakásépítési támogatások	184,7	194,3	242,4	240,8	242,8	254,3
Nemzeti család- és szociálpolitikai alap	653,0	643,5	640,2	659,2	664,4	673,0
Költségvetési szervek és szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok	10 258,1	10 366,1	9 218,3	9 089,4	8 241,2	8 036,0
Társadalmi önszerveződések támogatása	3,8	9,7	5,8	5,8	5,8	11,8
Társadalombiztosítási alapok támogatása	623,9	602,3	467,2	576,4	771,7	914,5
Helyi önkormányzatok támogatása	700,5	745,3	728,9	706,7	688,5	685,9
Elkülönített állami pénzalapok támogatása	85,0	59,6	36,4	36,1	35,1	35,3
Nemzetközi pénzügyi kapcsolatokról eredő kiadások	4,0	2,8	5,2	12,9	9,8	9,1
Adósságszolgálati járulékos kiadások	50,3	33,5	30,3	33,2	30,4	29,7
Egyéb kiadások	63,6	61,9	84,6	86,1	87,7	89,4
Rendkívüli kormányzati intézkedések	0,0	0,0	165,0	165,0	165,0	165,0
Céltartalék	0,0	0,0	136,5	94,9	102,4	116,8
Országvédelmi/adócsökkentési és fejlesztési alap	0,0	0,0	60,0	60,0	460,0	510,0
Kormányzati rendkívüli kiadások	3,1	2,8	2,6	2,4	2,1	1,8
Kezességérvényesítés	17,9	12,6	20,9	23,4	24,1	25,5
Állami vagyonnal kapcsolatos kiadások	451,0	288,1	339,6	544,4	807,6	937,2
Hozzájárulás az eu költségvetéséhez	260,4	316,5	352,0	386,0	455,3	464,6
Kiadások összesen	13 850,2	13 884,5	13 074,3	13 326,4	13 366,3	13 531,2
Adósságszolgálati kamatkidadások	1 091,3	1 045,1	989,3	1 068,7	1 059,3	1 080,6
Központi költségvetés kiadási főösszeg	14 941,5	14 929,6	14 063,6	14 395,1	14 425,6	14 611,8

2. c. táblázat EGYENLEG ÉS TOVÁBBI MUTATÓK

(milliárd forint)

	Tényadat	Előrejelzés				
	2017	2018 várható	2019 előirányzat	2020 irányszám	2021 irányszám	2022 irányszám
Központi költségvetés elsődleges egyenlege	-776,0	-534,6	-33,9	1 045,9	1 084,3	1 036,3
Központi költségvetés elsődleges egyenlege a GDP %-ában	-2,0%	-1,3%	-0,1%	2,2%	2,1%	1,9%
Központi költségvetés egyenlege	-1 763,0	-1 464,7	-985,8	12,0	57,2	-19,1
Nyugdíjbiztosítási alap egyenlege	-5,4	11,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Egészségbiztosítási alap egyenlege	-137,5	-83,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Elkülönített pénzalapok egyenlege	72,5	-7,4	-12,7	-8,2	4,6	18,9
Központi alrendszer egyenlege	-1 833,4	-1 543,7	-998,4	3,8	61,7	-0,2
Helyi önkormányzatok egyenlege	518,9	225,4	-198,6	-418,4	-283,1	-108,5
Államháztartás egyenlege	-1 314,5	-1 318,3	-1 197,0	-414,6	-221,4	-108,7
ESA híd*	465,3	445,7-529,5	399,9	-300,6	-397,6	-167,7
Kormányzati szektor ESA egyenlege	-849,2	-788,8-872,6	-797,1	-715,1	-619,0	-276,4
Kormányzati szektor ESA egyenlege a GDP %-ában	-2,2%	-1,9%-2,1%	-1,8%	-1,5%	-1,2%	-0,5%

*Az ESA-hídban, így a teljes kormányzati egyenlegben 2018-ban a GDP 0,2%-ra becsülhető bizonytalanságot jelent az uniós források kedvezményezettjeinek ESA-hidat is befolyásoló előleg elszámolása, valamint a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek várható egyenlege.

